

OBSAH

SEZNAM POUŽÍVANÝCH ZKRATEK	13
ÚVOD	15
1. SYSTÉM A ÚČEL SANKČNÍCH OPATŘENÍ VYUŽÍVANÝCH PŘI POSTIHU TRESTNÉ ČINNOSTI MLADISTVÝCH	21
1.1. Systém sankčních opatření podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže	22
1.1.1. Opatření	22
1.1.2. Odklony v trestním řízení	24
1.1.3. Alternativy k potrestání	25
1.1.4. Vztahy mezi jednotlivými prvky systému sankčních opatření	26
1.2. Základní principy sankcionování mladistvých pachatelů	29
1.2.1. Specifický přístup k mladistvým pachatelům	29
1.2.2. Účel sankčních opatření využívaných při postihu trestné činnosti mladistvých	32
2. ODKLONY VYUŽÍVANÉ V ŘÍZENÍ PROTI MLADISTVÝM	37
2.1. Charakteristika a účel odklonů v trestním řízení	37
2.2. Česká právní úprava odklonů využívaných v řízení proti mladistvým	40
2.2.1. Obecné podmínky pro aplikaci odklonů stanovené zákonem o soudnictví ve věcech mládeže	41
2.2.1.1. <i>Důvodnost podezření ze spáchání provinění</i>	<i>41</i>
2.2.1.2. <i>Připravenost mladistvého nést odpovědnost za svůj čin a vypořádat se s jeho příčinami a přičinit se o odstranění škodlivých následků</i>	<i>42</i>
2.2.1.3. <i>Závazek k chování omezujícímu možnosti spáchání dalších provinění</i>	<i>44</i>
2.2.2. Odklony upravené trestním řádem	47

2.2.2.1.	<i>Podmíněné zastavení trestního stíhání a podmíněné odložení podání návrhu na potrestání</i>	47
2.2.2.2.	<i>Narovnání</i>	52
2.2.3.	Odstoupení od trestního stíhání	54
2.2.3.1.	<i>Obligatorní podmínky odstoupení od trestního stíhání</i>	56
2.2.3.2.	<i>Fakultativní podmínky pro odstoupení od trestního stíhání</i>	59
2.2.3.3.	<i>Postavení poškozeného v řízení o odstoupení od trestního stíhání</i>	62
2.2.4.	Postavení zákonného zástupce při uplatňování odklonů v řízení ve věcech mladistvých	64
2.2.5.	Hodnocení současné české právní úpravy odklonů uplatňovaných v řízení ve věcech mladistvých	66
2.3.	Rakouská právní úprava odklonů využívaných v řízení proti mladistvým	68
2.3.1.	Právní úprava odklonů obsažená v rakouském trestním řádu	69
2.3.2.	Zvláštnosti využívání odklonů v řízení proti mladistvým podle rakouského zákona o soudnictví nad mládeží	73
3.	VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ	77
3.1.	Obecná charakteristika výchovných opatření	77
3.2.	Jednotlivé druhy výchovných opatření	81
3.2.1.	Dohled probačního úředníka	81
3.2.1.1.	<i>Charakteristika dohledu podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže</i>	81
3.2.1.2.	<i>Obsah a účel dohledu, povinnosti mladistvého</i>	84
3.2.1.3.	<i>Výkon dohledu</i>	86
3.2.2.	Probační program	91
3.2.2.1.	<i>Charakteristika probačního programu</i>	91
3.2.2.2.	<i>Podmínky uložení probačního programu a jeho výkon</i>	94
3.2.3.	Výchovné povinnosti	96
3.2.4.	Výchovná omezení	101

3.2.5. Napomenutí s výstrahou	102
3.3. Stáž občanského vzdělávání podle francouzské právní úpravy	105
3.3.1. Základní charakteristika francouzské právní úpravy sankcionování mladistvých	105
3.3.2. Stáž občanského vzdělávání	106
4. OCHRANNÁ OPATŘENÍ	110
4.1. Stručný nástin vývoje právní úpravy ochranných opatření s akcentem na ochrannou výchovu	111
4.2. Současná právní úprava ochranných opatření ukládaných mladistvým pachatelům	115
4.2.1. Ochranná výchova	115
4.2.2. Další ochranná opatření ukládaná mladistvým pachatelům	118
4.3. Statistické údaje o ukládání ochranné výchovy mladistvým v letech 2008 až 2014	120
4.4. Poznatky o ukládání a výkonu ochranné výchovy z praxe	122
5. ALTERNATIVY K ULOŽENÍ TRESTNÍHO OPATŘENÍ	127
5.1. Upuštění od uložení trestního opatření	128
5.2. Podmíněné upuštění od uložení trestního opatření	132
5.3. Rakouská právní úprava alternativ k potrestání mladistvých	134
6. TRESTNÍ OPATŘENÍ	138
6.1. Charakteristika a výčet trestních opatření	138
6.2. Ukládání trestních opatření	141
6.3. Jednotlivé druhy trestních opatření	143
6.3.1. Obecně prospěšné práce	144
6.3.2. Peněžité opatření	148
6.3.3. Peněžité opatření s podmíněným odkladem výkonu	151
6.3.4. Zákaz činnosti, vyhoštění a zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce	153
6.3.5. Domácí vězení	154
6.3.6. Podmíněné odsouzení a podmíněné odsouzení s dohledem	158

6.3.7. Odnětí svobody	162
6.4. Rakouská právní úprava podmíněného prominutí trestu	166
6.4.1. Podmíněné prominutí trestu	166
6.4.2. Podmíněné prominutí části trestu	167
6.4.3. Zkušební doba	171
6.4.5. Závěrem k rakouské právní úpravě podmíněného prominutí trestu	175
7. NĚMECKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA SANKCIONOVÁNÍ MLADISTVÝCH	176
7.1. Systém sankcí pro mladistvé	176
7.2. Výchovní opatření	177
7.3. Kázeňské prostředky	181
7.3.1. Povinnosti	182
7.3.2. Vězení pro mladistvé (Jugendarrest)	184
7.5. Trest pro mladistvé	188
7.6. Shrnutí – inspirativní prvky německé právní úpravy sankcionování mladistvých	192
8. PŘÍKAZ K NÁPRAVĚ MLADISTVÉHO V ANGLICKÉ PRÁVNÍ ÚPRAVĚ	194
8.1. Vývoj a základní charakteristika anglické právní úpravy sankcionování mladistvých	194
8.2. Příkaz k nápravě mladistvého	195
8.2.1. Základní charakteristika	195
8.2.2. Jednotlivé typy příkazu k nápravě mladistvého	197
8.2.2.1. <i>Standardní příkaz k nápravě</i>	197
8.2.2.2. <i>Příkaz k nápravě s intenzivním dohledem a dozorem</i>	202
8.2.2.3. <i>Příkaz k nápravě s požadavkem na intenzivní výchovný dohled</i>	203
8.2.3. Příkaz k nápravě mladistvého jako inspirace pro české trestní právo	204
9. ANALÝZA STATISTICKÝCH ÚDAJŮ VZTAHUJÍCÍCH SE K SANKCIONOVÁNÍ MLADISTVÝCH	206
9.1. Vyřizování trestních věcí mladistvých	207
9.2. Využívání odklonů v řízení proti mladistvým	210

9.3.	Využívání hmotněprávních opatření při sankcionování mladistvých	212
9.3.1.	Struktura využívání hmotněprávních opatření	212
9.3.2.	Alternativy k uložení trestního opatření	214
9.3.3.	Trestní opatření	216
9.4.	Statistické údaje o trestání dospělých pachatelů	219
9.4.1.	Trestání dospělých	219
9.4.2.	Využívání odklonů v řízení proti dospělým	221
9.5.	Sankcionování vybraných deliktů	222
9.6.	Shrnutí a hodnocení	238
10.	EFEKTIVITA SANKCIONOVÁNÍ MLADISTVÝCH: VÝSLEDKY EMPIRICKÉHO VÝZKUMU	240
10.1.	Praxe soudů pro mládež při sankcionování mladistvých v roce 2008	240
10.1.1.	Metodika výzkumu	240
10.1.2.	Statistické údaje o mladistvých pachatelích, řízení proti nim a spáchaných proviněních	241
10.1.3.	Skladba opatření ukládaných mladistvým zahrnutým do výzkumného vzorku a úspěšnost jejich výkonu	247
10.1.4.	Využívání výchovných opatření	251
10.1.5.	Využívání odklonů v trestním řízení	255
10.1.6.	Naplňování principu subsidiarity trestních opatření v praxi a využívání specifických opatření upravených výhradně zákonem o soudnictví ve věcech mládeže	257
10.1.7.	Problematické postupy soudů pro mládež	259
10.2.	Efektivita sankcionování mladistvých z hlediska prevence recidivy	261
10.2.1.	Metodika výzkumu	261
10.2.2.	Úspěšnost jednotlivých opatření z hlediska prevence recidivy	262
	10.2.2.1. <i>Celková úspěšnost sankcionování mladistvých</i>	263
	10.2.2.2. <i>Úspěšnost podmíněného zastavení trestního stíhání a alternativ k uložení trestního opatření</i>	265

10.2.2.3.	<i>Úspěšnost trestních opatření nespojených s odnětím svobody</i>	267
10.2.2.4.	<i>Úspěšnost nepodmíněného odnětí svobody</i>	270
10.2.2.5.	<i>Podněty ke zvýšení efektivity sankcionování mladistvých</i>	271
10.2.3.	Efektivita sankcionování mladistvých v závislosti na jejich předchozí protiprávní činnosti	275
10.2.4.	Efektivita sankcionování mladistvých podle druhu spáchaného provinění	282
11.	SHRNUTÍ A NÁVRHY DE LEGE FERENDA	303
	PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY	309
	SUMMARY	316